

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Економічний аналіз

Шифр та назва спеціальності
122 Комп'ютерні науки

Інститут
ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Освітня програма
Комп'ютерні науки. Моделювання, проектування та комп'ютерна графіка

Кафедра
Економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин (202)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Спеціальна (фахова), Обов'язкова

Семестр
8

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Погорєлов Сергій Миколайович

Serhii.Pohorielov@khp.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент

Автор понад 150 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами», «Економічний аналіз», «Економіка та бізнес», «Економіка підприємства», «Ризик-орієнтований аналіз в ІТ технології», «Нормування і організація праці», «Інтернет економіка та особливості ведення інтернет менеджменту»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на формування у студентів системи знань і практичних навичок, які необхідні для організації діяльності підприємства ІТ-індустрії, управління економікою підприємств даної галузі, формування та постановки технічного завдання, визначення стратегії і тактики кадрового та фінансового забезпечення послуг, оцінки ефективності діяльності підприємства ІТ-індустрії.

Мета та цілі дисципліни

Виробити теоретичні уявлення та практичні навички щодо методики проведення досліджень з виробництва, розподілу та обміну мережевими благами (в першу чергу – інформацією). Забезпечення необхідного рівня знань і практичних навичок діяти соціально відповідально і свідомо планувати діяльність організації та керувати часом, працювати в команді і налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань, використовувати дедуктивний та індуктивний методи дослідження економічних явищ.

Формат занять

Економічний аналіз

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

ЗК1: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК2: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11: Здатність приймати обґрунтовані рішення

ЗК12: Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК15: Здатність до аналізу та функціонального моделювання бізнес-процесів, побудови та практичного застосування функціональних моделей організаційно-економічних і виробничо-технічних систем, методів оцінювання ризиків їх проектування

Результати навчання

ПР1: Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук

ПР8: Використовувати методологію системного аналізу об'єктів, процесів і систем для задач аналізу, прогнозування, управління та проектування динамічних процесів в макроекономічних, технічних, технологічних і фінансових об'єктах

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 годин (3 кредитів ECTS): лекції – 20 год., практичні заняття – 10 год., самостійна робота – 60 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички на рівні повної загальної середньої освіти.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій в менеджменті.

Навчальні матеріали доступні здобувачам вищої освіти в електронному репозитарії Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (eNTUKhPIIR), на електронних ресурсах кафедри та в Teams.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Предмет, об'єкт і задачі економічного аналізу.

Аналіз як спосіб розвитку економічного мислення. Предмет економічного аналізу і його інструментарій. Завдання економічного аналізу.

Тема 2. Методи і методичні прийоми економічного аналізу.

Метод економічного аналізу, його особливості. Класифікація прийомів і способів економічного аналізу.

Тема 3. Метод функціонально-вартісного аналізу в інноваційних процесах.

Сутність функціонально-вартісного аналізу й основи його застосування. Етапи проведення функціонально-вартісного аналізу. ФВА в раціоналізації технологічних й організаційних інновацій.

Тема 4. Види економічного аналізу та його організаційне й інформаційне забезпечення.

Види економічного аналізу. Організація економічного аналізу. Система економічної інформації.

Тема 5. Аналіз довгострокових активів підприємства.

Завдання аналізу активів підприємства. Активи підприємства та джерела їх формування. Аналіз

складу та структури активів. Аналіз необоротних активів підприємства. Аналіз використання основних засобів підприємства.

Тема 6. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання.

Значення, завдання, інформаційне забезпечення аналізу використання матеріальних ресурсів. Аналіз матеріально-технічного забезпечення. Аналіз використання матеріальних ресурсів у виробництві. Факторний аналіз матеріаломісткості продукції. Аналіз відходів у виробництві. Аналіз нормативної бази з витрат матеріалів.

Тема 7. Аналіз витрат на виробництво, собівартості і реалізації продукції.

Значення, завдання, інформаційне забезпечення аналізу витрат на виробництво продукції. Аналіз загальної суми витрат на виробництво продукції. Аналіз витрат на одну гривню товарної продукції. Аналіз витрат за елементами витрат та калькуляційними статтями. Аналіз прямих витрат. Аналіз непрямих витрат. Аналіз собівартості окремих видів продукції. Аналіз реалізації продукції. Аналіз резервів збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції.

Тема 8. Аналіз капіталу та інвестиційної діяльності підприємства.

Власний та позичковий капітали підприємства. Аналіз власного та позикового капіталу. Організація і методика аналізу інвестиційної діяльності підприємства.

Тема 9. Особливості аналізу підготовки та освоєння виробництва нових видів продукції.

Основні фактори, що впливають на процес підготовки виробництва нових видів продукції. Застосування принципів системного підходу при пошуку резервів у процесі створення нового виробу. Залежність витрат на основний матеріал від конструктивно-технологічних факторів. Залежність основної виробничої заробітної плати в собівартості деталей від конструктивно-технологічних факторів. Залежність витрат за змістом устаткування від конструктивно-технологічних факторів нового виробу. Аналіз впливу організаційно-технічних факторів на ефективність виробництва. Аналіз основних факторів підвищення ефективності виробництва. Аналіз удосконалення технічного рівня, організації виробництва. Аналіз економічної ефективності виробництва нового виду виробу. Розрахунок показників економічної ефективності виробництва нового виду виробу.

Тема 10. Аналіз факторів, що впливають на формування собівартості та ціни інноваційної продукції.

Аналіз рівня технології, що використовується, та її вплив на ефективність виробництва. Оновлення та вибір оптимального варіанта технології виробництва нового виробу. Економічне обґрунтування варіанта технологічного процесу. Економічний ефект у споживача. Аналіз технологічної оснащеності та її вплив на ефективність виробництва. Аналіз стану організації управління. Перспективні напрямки розвитку організації. Аналіз виконання плану організаційно-технічних заходів, розвитку раціоналізації та винахідництва.

Теми практичних занять

Тема 1. Аналіз фінансової стійкості підприємства.

Тема 2. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства.

Тема 3. Аналіз ділової активності підприємства.

Тема 4. Класифікація фінансових ризиків і їх аналіз.

Тема 5. Комплексна рейтингова оцінка підприємств

Теми лабораторних робіт

Не передбачено навчальним планом.

Самостійна робота

Дисципліна передбачає виконання реферативного завдання.

Здобувачам вищої освіти також рекомендуються додаткові матеріали (навчальні посібники, статті, тези, монографії) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 р. №2664111 // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №1. – С. 1.
2. Закон України «Про електронну комерцію» № 675VIII від 03.09.2015 р. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/67519>.
3. Цивільний Кодекс України. Закон України// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №40–44, с. 356.
4. Закон України «Про захист персональних даних» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, №34, с. 481.
5. Кобилін А. М. Системи обробки економічної інформації : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 234 с
6. Мазаракі А. А., Волосович С. В. FinTech : монографія. Київ : КНТЕУ, 2019. 308 с.
7. Новаківський І. І., Грибик І. І., Смолінська Н. В. Інформаційні системи в менеджменті: адаптивний підхід : підручник. Київ : Кондор, 2019. 440 с.
8. Ситнік Б. Т. Основи інформаційних систем і технологій : навч. посіб. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 175 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/2174>
9. Шаховська Н. Б., Кунанець Н. Е. Сховища та простори даних : підручник. Кн.2 : Простори даних / за наук. ред В. В. Пасічника. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 361 с. (Комп'ютинг).
10. Бурячок В. Л., Толюпа С. В., Семко В. В., Складанний П. М., Бурячок Л. В., Лукова-Чуйко Н. В. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби : посібник (лабораторний практикум). Львів : Магнолія 2006, 2021. 178 с.
11. Голобородько А.Ю., Гусева О.Ю., Легомінова С.В. Цифрова економіка. Київ : Видавництво ДУТ , 2020. 400 с.
12. Лісовська Ю. П. Кібербезпека: ризики та заходи : навч. посіб. Київ : Кондор, 2021. 272 с.
13. Лозовська Л. І., Бандоріна Л. М., Савчук Р. В., Удачина К. О. Економічна кібернетика : навч. посіб. Дніпро : УДУНТ, 2022. 152 с. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/15713>
14. Остапов С. Е., Євсєєв С. П., Король О. Г. Кібербезпека: сучасні технології захисту : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 679 с.
15. Богуш В. М., Богуш В. В., Бровко В. Д., Настрадін В. П. Основи кіберпростору, кібербезпеки та кіберзахисту : навч. посіб. / [під ред. В. М. Богуша]. Київ : Ліра-К, 2020. 552 с.
16. Радченко Г.А., Казанська О.О., Хороших В.В. Маркетингова інформаційна система в умовах сучасних екосистем споживання. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 55.С.127-131. Опис документа http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/55_2021/23.pdf
17. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Київ : Центр Разумкова, 2020. 274 с.
18. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. Перерви П.Г., проф. Гаврись О.М., проф. Погорєлова М.І. – Харків: НТУ „ХПІ”, 2003. - 632 с.

Додаткова література

1. Сучасні інформаційні системи і технології: навч.-метод. посіб. для самост. роботи та практич. занять з навч. дисципліни / уклад.: В. Г. Іванов, С. М. Іванов, В. В. Карасюк та ін. – Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. – 151 с.
2. Сучасні інформаційні системи і технології: програма для студентів 1 курсу / уклад.: В. Г. Іванов, В. В. Карасюк, М. В. Гвозденко. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2013. – 13с.
3. Погорєлов С. М. Методика оцінки рівня організації праці менеджерів / С. М. Погорєлов // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 15 (1291). – С. 125-128.
4. Погорєлов С. М. Особливості застосування інформаційних технологій в менеджменті та економіці / С. М. Погорєлов // Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – № 19 (1295). – С. 151-155.
5. Ананьєв О. М. Інформаційні системи і технології в комерційній діяльності: Підручник /О. М. Ананьєв, В. М. Білик, Я. А. Гончарук. – Львів: Новий світ, 2006. – 584 с.
6. Апопій В. В. Організація торгівлі. Підручник 3тє вид. / В. В. Апопій, І. П. Міщук; за редакцією В. В.

Алопія. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 632 с.

7. Грехов А.М. Електронний бізнес (Екомерція): навчальний посібник / А. М. Грехов. – К.: Кондор, 2008. – 302 с.

8. Грехов А. М. Екомерція./А. М. Грехов. – К.: Вид. Європейського ун-ту, 2006. – 212 с.

9. Управління персоналом та економіка праці: навчальний посібник / За ред. М.І. Погорєлова, П.Г. Перерви, С.М. Погорєлова, О.П. Косенко – Х. : «Щедра садиба плюс», 2015. – 521 с. (гриф МОН України)

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (40%) та поточного оцінювання (60%).

Залік: усне завдання (2 питання з теорії) та розв'язання задач.

Поточне оцінювання: реферат (30%), письмове відтворення двох питань, які студенти самостійно опрацювали з розв'язками задач (по 15 % за кожне питання).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХП» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

28.08.2023

Завідувач кафедри
Петро ПЕРЕРВА

28.08.2023

Гарант ОП
Оксана ТАТАРІНОВА